

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO, UPRAVA IN INSERATNI ODDELEK:
LJUBLJANA, PUCCINIEVA UL 5
TELEFON ST. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

IZHAJA VSAK PONEDELJEK KOT PONEDELJSKA
IZDAJA „JUTRA“

Andauer der heftigen Kämpfe um die Schelde-Mündung

Feindangriffe nordöstlich Aachen zerschlagen — Fortdauer der Kämpfe östlich Luneville, Epinal und südöstlich Remiremont — London wieder unter V 1-Beschuss — Durchbruchsversuche des Feindes in Italien erfolglos — Südgriechenland von unseren Truppen geräumt — Schwere Kämpfe mit vorgedrungenen bolschewistischen Kräften an der Morawa und dem Südrand von Belgrad — Zahlreiche Angriffe gegen den Brückenkopf von Memel gescheitert — Sowjetische Frontabschnitte in Kurland von deutschem Flottenverband unter Feuer genommen — Terrorangriffe gegen Köln, Duisburg, Kaiserslautern und Braunschweig — 50 feindliche Flugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 15. Oktober. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Die heftigen Kämpfe um die Schelde-Mündung dauern an. Der englische Druck an der Maas südlich Gennep hat sich verstärkt.

In schweren, beiderseits mit grösster Erbitterung geführten Stellungskämpfen zerstügeln unsere Truppen feindliche Angriffe nordöstlich Aachen und bekämpfen wirksam die sich gegen den Ostrand der Stadt heranschiebenden amerikanischen Verbände.

In der vergangenen Nacht griffen schnelle Kampf- und Nachschlachtfüllzeuge einen Nachschubstützpunkt des Gegners bei Aachen mit guter Wirkung an.

Ostlich Luneville und Epinal und vor allem südöstlich Remiremont setzte der Feind mit zusammengefasseten Kräften seine Angriffe fort. Sie blieben auch gestern nach geringen Anfangserfolgen liegen. Die Versuche der 7. amerikanischen Armee und ihrer Hilfsvölker, in Lothringen einzubrechen und die Vogesenpässe zu gewinnen, haben dem Feind bisher nur starke Verluste und geringen örtlichen Geländegewinn gebracht, ohne dass er sich seinen Zielen wesentlich nähern konnte.

Unsere Küstenstützpunkte melden an, dass Artilleriekämpfe und Luftangriffe.

Das Feuer unserer »V 1« lag wiederum auf London und seinen Vororten.

In Italien setzte der Feind beiderseits der Strasse Bologna—Florenz und an der Adria-Front seine starken, von überlegenen Luftstreitkräften unterstützten Angriffe fort. Der beabsichtigte Durchbruch blieb ihm infolge des zahlen Widerstandes und der entschlossenen geführten Gegenschläge unserer Grenadiere, Panzergrenadiere und Fallschirmjäger versagt.

Durch den Verrat Rumäniens und Bulgariens ist die deutsche Balkanposition im Rücken bedroht. Es wurde daher notwendig, aus diesem Grunde Südgriechenland zu räumen.

Diese Bewegungen, die auf den Agäischen Inseln und dem Peleponnes begonnen haben, sind seit Wochen im Gange. Die letzten Nachhuten haben am 12. Oktober ohne Kampf Athen geräumt. In den aufgegebenen Gebieten ist sofort der Kampf zwischen kommunistischen und antikommunistischen Griechen entbrannt.

Državni maršal Göring delavcem oberoževalne industrije

Berlin, 15. okt. O priloki pregleda letališč in oddelkov letalstva je obiskal državni maršal Göring neko novo oborožitveno tvorilico v sredini Nemčije, ki je bila pod vodstvom Gauleiterja Sauckela zgrajena v rekordnem času. Na zborovanju delavstva tega ogromnega oborožitvenega objekta je imel državni maršal govor, v katerem je med drugim dejal, da so sovražnikove sile napak računalne, da bodo v tem mesecu z razvitjem vseh sil uničile Nemčijo. »Kako ponosni smo lahko na nas narod! Tri največje sile sveta: Sovjetska zveza, Zedinjene države in Britanski imperij se borijo danes proti našemu narodu in naši državi. Kaksna moč je v nemškem narodu, če morajo sedaj združiti vse svoje sile proti Nemčiji. In vendar ne bodo zmagali. Gotovo, sovražnik je danes na nemških mejah, bomo se in bijemo za domovino, našo božnost, svobodo in življenje. Usoda nas je postavila pred najtršo preizkušnjo, ki je bila krajakašnemu narodu naložena. Če pa preživimo to preizkušnjo, bomo potrdili, da ta svetovna koalicija ne more Nemčije uničiti in že s tem bo zmaga Nemčije prijatelj.«

Državni maršal je svaril pred mnenjem, da bi Anglia in Amerika, če bi skupno s Sovjetsko zvezo premagali Nemčijo lahko preprečili, da bi boljevitem vladat v Nemčiji.

Ravno tako smešno je precenjevanje di-

Otroško koncentracijsko taborišče v Eupnu

Köln, 15. okt. Pod naslovom »Otroška koncentracijska taborišča v Eupnu« počela »West deutscher Beobachter« o novem grozodejstvu Američanov v zasedenem delu zapadnega biračka. Poročilo pravi:

Eisenhowerovske armade so si dovolile v Eupnu in Malmédy novogrozdjevstvo. Američka armada si je pridobilna edinstven sloves z otvoritvijo koncentracijskih taborišč, v katerih so otroci v večini. Na ozemlju neke tovarne za klobucenino v Eupnu so uredili na novelje Eisenhowrovega krajevnega noveljnike jeho, v katero so zaprli vse Nemce, ki so jih prijeli na področje Eupen-Malmédy. Ker so vsi nemški može razen starec samo ob sebi umetno zapustili ozemlje ali se, kolikor so bili uradniki in politični voditelji, umaknili z borečimi se četami, so v tem koncentracijskem taborišču zbrali izkušeno starce, žene in otroke, pri čemer imajo slednji večino.

Skupno je zaprli več sto teh nesrečenih brez zgodstne hrane in v sramnih razmerah v tovarniških prostorih.

Zatemnitve od 18.30 do 5.30

Iz »osvobojene Italije«

Milan, 14. okt. Podpredsednik zvezne ameriških tekstilnih delavcev Baldanzi je izjavil po Reuterjevi vesti v New Yorku po povratku z daljšega potovanja po Italiji, da se je treba tamkaj batiti resnih zapletijajev in tudi uporov, če zavezniške sile ne bodo čimprej dosegli gospodarskega v političnega ravnotežja. Dalje je naglašil, da je nevarno, da se bo v Italiji razvilo novo fašistično gibanje. Italija neobhodno potrebuje vlad, ki jo bodo podpirala italijanske množice. Baldanzi je zaključil, da se Italija razvija v popolni komunistični smeri.

Kakov poroča komunistično glasilo južne Italije »Civilita Proletaria« je bilo ondian in Tarentu zborovanje vodstva komunistične stranke, ki je soglasno sprejela sklep, da hoče med italijanskim narodom z vsemi silami uveljaviti dobro znane komunistične politične in socialne smernice ter uvesti pravi komunizem.

Milan, 14. okt. Angloameričani, ki so nedavno polastili dosedanjih italijanskih prekomorskih kabljev, so si prisvojili tudi delfince vodilne družbe »Italcable«. Tako je bilo uničeno prizadevanje fašizma, ki je hotel ustvariti samostojno italijansko mrežo kabljev. Medtem ko je Italija imela leta 1923. samo 3685 milij kabljev, je leta 1930 razpolagal z 15.561 milijam kabljev, od katerih je bilo 80% last družbe »Italcable«.

Milan, 14. okt. Bivši fašistični guverner Banco d'Italia je bil po Reuterjevi vesti v soboto obsojen na 30 let robije.

Zmeda v Italiji

Milan, 14. okt. Severnotalijansko časopisje opozarja na poročilo rimskega izrednega dopisnika londonskega »Timesa«, ki razkriva žalostno sliko v zasedeni Italiji vladajočih kaotičnih razmer. Zavezniški upravní aparat v Italiji je, tako prav poročilo, tako Širok in zmesean, da ni mogoče ugotoviti pristnosti številnih angleških in ameriških upravnih oblasti. Zavezniški zasedbeni uradi so zavzeli ogromne dimenzije. Italijane preplavljajo nešteti, često si nasprotujejo edloni različnih instanc.

Vse angloameriške objekte, tako mornarne kot poslovne, so ostala na papirju. Italijanske oblasti so obsojene k popolni brezpostembnosti in ne smajo brez sovražnikov in sosednih zasedbenih oblasti odločati niti v najmanjši stvari. Povratek v normalne prilike postaja v teh okoliščinah od dne do dne teži.

Seja italijanske vlade

Milan, 14. okt. Pod Ducejevim predsedstvom se je vršila seja italijanskega ministarskega sveta, na kateri je podal Duce izčrpno poročilo o trenutnem političnem in vojaškem položaju, nakar je poročal o položaju še vojni minister Graziani.

Ministrski svet je sprejal več uredib in izvršil dolobok zakon o socializaciji z dne 12. februarja. Nadalje je sklenil ministrski svet osnovati vojno sodišče v Genovi. Za predsednika vrhovnega vojnega sodišča je bil imenovan general Alberti.

Mikolajczyk pri Molotovu

Amsterdam, 15. okt. Reuterjavlja iz Moskve, da je Molotov v petek prvič od prihoda sprejel poljskega »ministrskega predsednika« Mikolajczyka, poljskega »zveznjega ministra« Romenja in predsednika poljskega državnega sveta» Grabskega. Razgovor je bil zelo kratki ter je imel le vlijednostnega značaja.

Stockholm, 15. okt. Poljski ministrski predsednik Mikolajczyk, ki biva sedaj v Moskvi, je odpotoval včeraj, kakor poroča »Svenska Dagbladet« iz Moskve proti Lublinu. Se prej je imel daljši »prijeteljski razgovor« z ameriškim poslanikom v Moskvi Harrimanom.

Sovjeti v zasedenih krajih Madžarske

Stockholm, 14. okt. Po vesti »Afton Tidningen« iz Moskve je ustanovila sovjetska armada v zasedenih delih Madžarske krajevne sestvite.

Sprememba madžarske vlade

Budimpešta, 14. okt. Iz zdravstvenih razlogov je odstopil notranji minister Boncz. Državni upravitelj Horthy je sprejal njegovo ostvorko ter imenoval za novega notranjega ministra državnega tajnika v notranjem ministru barona Petra Schellha. Notranji ministro Boncza je že pred tedni resno obolel, nakar se je moral podreči zdravljenu na budimpeštskih klinik. Po ponovnem težkem srčnem napadu, je v tork obvestil ministrskega predsednika, da so mu zdravnik najstrožje prepovedali vsako delo.

Sovjetske izgube

Zeneva, 15. oktora. V uvodniku »Daily Mail« se bavi Walter Farr z močjo ruske armade. Dopisnik je bil na Finskem ter se je razgovarjal z več ruskimi vojaškimi strokovnjaki. V poročilu pravi, da cenijo sovjetski vojaški izvedbeni ruski izgube na 10 do 12 milijonov ljudi, to je na polovico onih 20 milijonov, ki so jih mobilizirali ob prijetku vojne. Ruski strokovnjaki so naprej menjajo, da se je Nemci v veliki meri posrečilo organizirati na vzhodu obrambne postojanke.

„Novinarji“ ne smejo na rumunska petrolejska polja

Stockholm, 15. okt. Angleški in severnoameriški »novinarji«, ki so jim sovjetska okupacijska oblastva prepovedala dostop na petrolesko področje pri Ploestiju, so bili v resnicu petrolejski strokovnjaki, ki so hoteli sordinirati teren za evropske angleške in ameriške koncesije na rumunskih petrolejskih področjih.

Nadaljevanje silovitih bojev za izliv Schelde

Sovražni napadi severovzhodno od Aachen razbiti — Nadaljevanje bojev vzhodno od Luneville, Epinala in južnovzhodno od Remiremonta — London zopet v ognju »V 1« — Sovražnikovi prebijalni poizkusi v Italiji niso imeli uspeha — Nemške čete opustile južno Grado — Težki boji s prodrlimi boljševiškimi silami ob Moravi in ob južnem robu Beograda — Številni napadi na predmestje pri Memlu izjavljeno — Teroristični napadi na Köln, Duisburg, Kaiserslautern in Braunschweig — 50 sovražnikov bombnikov sestreljenih

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Na srednjem odseku bojišča je sovražnik nadaljeval svoje velenapade. Razen vodnega držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Ob Moravi ter ob južnem robu Beograda bjejo naše čete težke boje s prodrlimi boljševiškimi silami. Ob prehodih preko Tise med Szegedom in Csogradom je prišlo vsele lastnih sovražnikov napadov do ogroženih bojev. V Pusti južno od Szegeda napadli so naši oklepni v garnadirji, ki so jih podpirala bojna letala, vrgli boljševike na včet mest nazaj. Na področju prelazov Czirkotača in Dukle se je ojačal sovražnikov prtiš.

Nekaj dobro preskrbljenih otokov v Egejskem morju držine Še nadalje.

Dijaška moška mladina izpoveduje svoje protikomunistično prepričanje

Veliko zborovanje dijakov ljubljanskih srednjih šol - Viharne ovaže generalu Rupniku - Presidentove besede mladini

Ljubljana, 15. oktobra

Danes jutrij, že pred osmo uro, so se iz vseh delov Ljubljane zgrinjale proti središču mesta pastniki dijakov, ki so prav te dni pričeli z novim poletom in svežimi močni novo šolsko leto, četrto, kar jih preživljamo v vojnem času. Prostorna univerzna dvorana je bila že kmalu po 8. uri do konca polna naših srednješolev. Godba je igrala venčke narodnih pesmi, vsi so nestrpno pričakovali, da se prične zborovanje in da bodo v svoji sredi mogli pozdraviti svojega priljubljenega prezidenta generala Rupnika, ki skrbi z vprav očetovsko skrbjo za našo doraščajočo generacijo. V prvih častnih vrstah so sedeli delati domobranski prostovoljci. Ti so se odločili, da se bo zoperstavijo komunizmu samo na idejnem področju, marče da se spoprijejo z njim tudi s puško v roki na življenje in smrt. Na zborovanje so priheli ravnatelji in profesorji srednjih šol, zastopniki mladinskega kuratorija in drugi povabljeni gosti, med njimi načelniki informacijskega urada pokrajinske uprave dr. Puš, predsednik dijaške protikomunistične akcije dr. Basaj, načelnik prosvetnega oddelka pokrajinske uprave dr. Sušnik, zastopniki Delavske protikomunistične akcije itd.

Kmalu po pol 9. uri je domobraska godba zaigrala Triglavsko koračnico. Val navdušenja in plaskanja, ki se je razvilo od vhoda proti prednjim vrstam, je pokazal, da je prispevki general Rupnik. Prispevki je s svojim adjutantom podpolkovnikom Kregarjem in drugim spremstvom, z njim pa tudi nemški svetovalci pri šefu Pokrajinske uprave dr. Doujak. Mladi zborovalci so predstavili vso pot po dvoranji stope prirejali navdušene ovacije.

Ko se je plaskanje in vzklikanje naposled poleglo, je stopnil na oder g. Kukoviča in otvoril drugo protikomunistično zborovanje moške srednješolske mladine. Pozdravil je g. prezidenta, zastopnike nemških in slovenskih civilnih in vojaških oblasti, vse zbrane dijake in med njimi posebej še navzočo dijake-domobrance. Nato je takoj podal besedno prvenstvo govornika.

V imenu dijaške in domobranske mladine je mladi dijak domobranec Slavko Ogrin v uvodu ugotovil, da je danes odločitev že padla. Komunisti sami so prisili slovensko dijaštvo k odločitvi. Polpretekla doba, ki je povečevala materialistično miselnost, je zastarela. Na mesto življenskega materializma, ki je pognal naš narod na rob propada, je slovenska dijaška mladina postavila nov življenski idealizem, ki temelji na verskih in naravnih načelih ter večnih vrednotah. Nasproti komunističnemu družabnemu redu, ki temelji na zlorčini in krivičnosti, jo postavlja naša mladina svoje ideale plemenitosti, pravice ter ljubezni do Boga in domovine. Za te ideale slovenska mladina dela, zanje se žrtvuje in zanje umira.

Mladi zborovalci so govornika, ki sam prispada nujnivom vrstam, ves čas zvesto poslušali in mu navdušeno pritrjevali. Prav tako spontano je bil pozdravljen tudi predhodni govornik dr. Stanko Kocipr. Uvodoma je dejal, da želi povedati mladini nekaj načelnih misli, ki jih je izgrevel iz boljševičnega trpečega naroda. Prezident general Rupnik je pred letom dan dejal: mladino moramo pustiti v ospredje. V tem letu je mladina dokazala polno upravičenost ter besed, pokazala, da pojmuje boj proti komunizmu globlje kakor more seči samo orožje. Naloga naša mladina je, da ustvari med okopji in zaledjem enotno fronto. Kakor smo z orožjem že stri komunistično nasilje, tako moramo tudi razigrati lažno narodno kinko, ki si jo nadeva OF in ki je zavedala mnoge po sebi pozitivne elemente, da so sledili varljivemu klicu komunistov. Naše ljudstvo odklanja strankarstvo in si želi snitniv v enotnem vsevrdomen gibanju. To gibanje predstavlja naše slovensko domobranstvo, ki klče: Smrt komunizmu, svoboda narodu! Sedaj predstavlja slovensko domobranstvo vse zdržujočo miselnost pod geslom »Mati, domovina, Bog!« Delajo in gradimo boljšo bodočnost bratske ljubezni, socialne sloge, spoštovanja, časti, dela in pravice.

S ponovnim odobravanjem in vzklikanjem je mladina že med govorom pokazala, da je celotni sprejem načela, kakor jih je razvijal govornik. Na koncu se mu je zahvalila z dolgotrajnim, močnim aplavzom. Ko je domobraska godba zaigrala udarno koračnico, je g. Nikolaj Jelčenik učinkovito recital svojo »Besedo mladine«, pretresljivo, a obenem vzpodbudno pe-

Na razstavi slik Miloša Šuštersiča

Ljubljana, 15. oktobra

Mladi slikar Miloš Šuštersič je prvič stopeil z večjo razstavo pred ljubljansko javnost. Marljivo je nabiral vse poletje motive na Fužinah in v tamozniških okolicah, pridružil je se nekatera prejšnja dela in tako pridobil v Obersnelovi galeriji prikupljeno razstavo, ki je takoj ob začetku zbudila zasluženo pozornost. K otvoritvi se je v nedeljskem dopoldnevu zbral lepo število ljubiteljev likovne umetnosti. Pozdravljen jih je razstavljajoči tovaris Ivan Kos, ki je prebral naslednje sporočilo zadržanega predsednika Društva slovenskih likovnih umetnikov prof. Saša Šantla:

»Mladi slikar Miloš Šuštersič, ki nastopa danes prvič z večjo kolekcijo svojih del pred ljubljansko občinstvom, ni nezan. Imeli smo že priložnost videti njegove krajinske posnetke, enkrat celo v večji kolekciji v Kosovem salonu, in vsakrat smo spoznavali v njem sanjavega, ki idiliagnenjega skromnega tvorca, ki podaja svojim delom izraz miru in pokojnosti ter se izogiba kritičnim barvam in kontrastnim učinkom. Tudi, kjer slika od sonca osvetljeni krajino, to sonce ne sije s žarom rumeno-oranžne topote, temveč spominja na umirjeni sij jesenskih ali zgodnjepomladnih, nekoliko zamaglenih dni. Tako govore te slike svoj tih jezik, ki izraža umetnikovo notranjost, njegov način gledanja na nas lepi svet. In še več. Šuštersič išče naravno lepoto tam kjer je najbolj naravna. Ce le ne goče se izogiba motivom, ki kažejo to pri ono umetno tvorbo, s katero je cloveška

roka preoblikovala naravo. Najljubše so mu skupine dreves, ki tvorijo s svojim vejevjem in zelenjem vedno nove harmonije z oadjem nebesnega svoda ali z oblaki. In morda prav v slikanju tu harmonične ubravosti je dosegel Šuštersič lepo veščino, čeprav leži — kakor je znano vsakemu krajinarju — v teh motivih marsikat težko rešljivi problem. Šuštersičeva življenska pot je prejeta z borbo za doseglo začeljenega cilja, da se posveti slikarstvu. Ni mu bilo usoden, da bi mogel to pot prehoditi skozi umetnostno akademijo. Izčel se je takoreč sam, čeprav je prejel začetna navodila na šoli. Probude in dobre praktične nasvete pri Smrekiju in Jakopiču, predvsem pa pri Pavlovemu. Da se je povzpel klijku temu do sedanje stopnje, zashlzel brez dvoma priznanje. To priznanje mu je dalo dnu Društvo slovenskih likovnih umetnikov, ki ga je sprejelo v krog svojih članov. Mlađemu sodelavcu s paleto in čopičem želim ob otvoritvi te njegove kolektivne razstave obložiti moralnega in gotovo tudi gmotnega uspeha. Predvsem naj mu bo merilo za spoznavanje samega sebe. Upam, da se mu čim prej posreči, da nadoknadi v tujini še to, česar do danes doma še ni mogel dosegeti.«

Tako je izkušeni mentor prof. Santel vsestransko karakteriziral mladega umetnika in njegovo delo. Njegove tehtne besede so lahko preverili prisotni s skrbnim ogledom razstavljenih del. Želeli so razstavljalcu popoln uspeh. Obisk razstave lahko vsakomur griporočimo.

roka preoblikovala naravo. Najljubše so mu skupine dreves, ki tvorijo s svojim vejevjem in zelenjem vedno nove harmonije z oadjem nebesnega svoda ali z oblaki. In morda prav v slikanju tu harmonične ubravosti je dosegel Šuštersič lepo veščino, čeprav leži — kakor je znano vsakemu krajinarju — v teh motivih marsikat težko rešljivi problem. Šuštersičeva življenska pot je prejeta z borbo za doseglo začeljenega cilja, da se posveti slikarstvu. Ni mu bilo usoden, da bi mogel to pot prehoditi skozi umetnostno akademijo. Izčel se je takoreč sam, čeprav je prejel začetna navodila na šoli. Probude in dobre praktične nasvete pri Smrekiju in Jakopiču, predvsem pa pri Pavlovemu. Da se je povzpel klijku temu do sedanje stopnje, zashlzel brez dvoma priznanje. To priznanje mu je dalo dnu Društvo slovenskih likovnih umetnikov, ki ga je sprejelo v krog svojih članov. Mlađemu sodelavcu s paleto in čopičem želim ob otvoritvi te njegove kolektivne razstave obložiti moralnega in gotovo tudi gmotnega uspeha. Predvsem naj mu bo merilo za spoznavanje samega sebe. Upam, da se mu čim prej posreči, da nadoknadi v tujini še to, česar do danes doma še ni mogel dosegeti.«

Tako je izkušeni mentor prof. Santel vsestransko karakteriziral mladega umetnika in njegovo delo. Njegove tehtne besede so lahko preverili prisotni s skrbnim ogledom razstavljenih del. Želeli so razstavljalcu popoln uspeh. Obisk razstave lahko vsakomur griporočimo.

roka preoblikovala naravo. Najljubše so mu skupine dreves, ki tvorijo s svojim vejevjem in zelenjem vedno nove harmonije z oadjem nebesnega svoda ali z oblaki. In morda prav v slikanju tu harmonične ubravosti je dosegel Šuštersič lepo veščino, čeprav leži — kakor je znano vsakemu krajinarju — v teh motivih marsikat težko rešljivi problem. Šuštersičeva življenska pot je prejeta z borbo za doseglo začeljenega cilja, da se posveti slikarstvu. Ni mu bilo usoden, da bi mogel to pot prehoditi skozi umetnostno akademijo. Izčel se je takoreč sam, čeprav je prejel začetna navodila na šoli. Probude in dobre praktične nasvete pri Smrekiju in Jakopiču, predvsem pa pri Pavlovemu. Da se je povzpel klijku temu do sedanje stopnje, zashlzel brez dvoma priznanje. To priznanje mu je dalo dnu Društvo slovenskih likovnih umetnikov, ki ga je sprejelo v krog svojih članov. Mlađemu sodelavcu s paleto in čopičem želim ob otvoritvi te njegove kolektivne razstave obložiti moralnega in gotovo tudi gmotnega uspeha. Predvsem naj mu bo merilo za spoznavanje samega sebe. Upam, da se mu čim prej posreči, da nadoknadi v tujini še to, česar do danes doma še ni mogel dosegeti.«

Tako je izkušeni mentor prof. Santel vsestransko karakteriziral mladega umetnika in njegovo delo. Njegove tehtne besede so lahko preverili prisotni s skrbnim ogledom razstavljenih del. Želeli so razstavljalcu popoln uspeh. Obisk razstave lahko vsakomur griporočimo.

roka preoblikovala naravo. Najljubše so mu skupine dreves, ki tvorijo s svojim vejevjem in zelenjem vedno nove harmonije z oadjem nebesnega svoda ali z oblaki. In morda prav v slikanju tu harmonične ubravosti je dosegel Šuštersič lepo veščino, čeprav leži — kakor je znano vsakemu krajinarju — v teh motivih marsikat težko rešljivi problem. Šuštersičeva življenska pot je prejeta z borbo za doseglo začeljenega cilja, da se posveti slikarstvu. Ni mu bilo usoden, da bi mogel to pot prehoditi skozi umetnostno akademijo. Izčel se je takoreč sam, čeprav je prejel začetna navodila na šoli. Probude in dobre praktične nasvete pri Smrekiju in Jakopiču, predvsem pa pri Pavlovemu. Da se je povzpel klijku temu do sedanje stopnje, zashlzel brez dvoma priznanje. To priznanje mu je dalo dnu Društvo slovenskih likovnih umetnikov, ki ga je sprejelo v krog svojih članov. Mlađemu sodelavcu s paleto in čopičem želim ob otvoritvi te njegove kolektivne razstave obložiti moralnega in gotovo tudi gmotnega uspeha. Predvsem naj mu bo merilo za spoznavanje samega sebe. Upam, da se mu čim prej posreči, da nadoknadi v tujini še to, česar do danes doma še ni mogel dosegeti.«

Tako je izkušeni mentor prof. Santel vsestransko karakteriziral mladega umetnika in njegovo delo. Njegove tehtne besede so lahko preverili prisotni s skrbnim ogledom razstavljenih del. Želeli so razstavljalcu popoln uspeh. Obisk razstave lahko vsakomur griporočimo.

roka preoblikovala naravo. Najljubše so mu skupine dreves, ki tvorijo s svojim vejevjem in zelenjem vedno nove harmonije z oadjem nebesnega svoda ali z oblaki. In morda prav v slikanju tu harmonične ubravosti je dosegel Šuštersič lepo veščino, čeprav leži — kakor je znano vsakemu krajinarju — v teh motivih marsikat težko rešljivi problem. Šuštersičeva življenska pot je prejeta z borbo za doseglo začeljenega cilja, da se posveti slikarstvu. Ni mu bilo usoden, da bi mogel to pot prehoditi skozi umetnostno akademijo. Izčel se je takoreč sam, čeprav je prejel začetna navodila na šoli. Probude in dobre praktične nasvete pri Smrekiju in Jakopiču, predvsem pa pri Pavlovemu. Da se je povzpel klijku temu do sedanje stopnje, zashlzel brez dvoma priznanje. To priznanje mu je dalo dnu Društvo slovenskih likovnih umetnikov, ki ga je sprejelo v krog svojih članov. Mlađemu sodelavcu s paleto in čopičem želim ob otvoritvi te njegove kolektivne razstave obložiti moralnega in gotovo tudi gmotnega uspeha. Predvsem naj mu bo merilo za spoznavanje samega sebe. Upam, da se mu čim prej posreči, da nadoknadi v tujini še to, česar do danes doma še ni mogel dosegeti.«

Tako je izkušeni mentor prof. Santel vsestransko karakteriziral mladega umetnika in njegovo delo. Njegove tehtne besede so lahko preverili prisotni s skrbnim ogledom razstavljenih del. Želeli so razstavljalcu popoln uspeh. Obisk razstave lahko vsakomur griporočimo.

Slika zapadnega bojišča

Poteze na podobi zapadnega bojišča so postale zelo raznolike. Slika ima danes že vse bistvene poteze srednjeevropskega prostora. Na jugu so burgundski vrata, zgodovinski prehod ljudstev med Juro in Vogezi, med Rhono in Renom, eno izmed velikih zarišč borbe. Na tej točki skuša nasprotnik zaradi njene zemljepisne posebnosti izsiliti prodor proti zgornjemu Renu.

Dalej proti severu se že tedne in tebine bijejo boji na področju zgornje Mosele, ob Meurthe ter ob prekopu, ki veže Ren in Marna. Nameni so borbe o odbitki Američane in Francoze, ki so se jim pridružili v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem ozemlju, ki gori do Arneima. Na tem položaju seveda divizijski preklop, ki veže Ren in Marna. Nameni so morali pridružiti v boju. Tod okrog leže močvirnat travnik, megleno doline in gozdov, tako da se na tem področju razvija nekakšne vrste dunajskih vojsk, katere prednost izkoristita oba nasprotnika, vsaki po svoji.

Nato se bojišče obrne proti Loreni. Skoz to deželo teče reka Maas. To okoli so američki divizijski predkriži v industrijskem

Kri nedolžnih umorjenih mučenikov vpije do neba

Ljubljana se je ob prvi obletnici mnoštvenih komunističnih pokojev hvaležno poklonila visoki žrtvi mozeljskih junakov — Spominska žalna počastitev dr. Natlačenovega spomina ob drugi obletnici njegove smrti

Murn Franc

Strniša Marjan

Šinkar Anton

Stepec Jože

Tomažič Drago

Vošner Pavle

Bačnik Marjan

Jesenovec Gabrijel

Capuder Gabrijel

Hablje Viktor

Kien Vladimir

Končan Marjan

Lissac Ivan

Malovrh France

Marinčič Rudolf

Mihevc Franc

slovenski zgodovini. 114 mladih ljudi je padlo, ki so se pregræšili le zaradi tega, ker so pravilno ljubili svoj narod.

Poleg 16 žrtev, ki so bili obsojeni na smrt pred »izrednim sodiščem«, so bili v omenjeni noči ustrelili na mozeljskem morišču še Rusjan Saša, bivši aktivni poročnik iz Ljubljane; Teplji Marjan, bivši aktivni kapetan iz Novega mesta; inž. arh Lah Boris iz Ljubljane; Jurman Maks, posredni uradnik iz Ljubljane; Kralj Drago, krojaški pomočnik iz Maribora; dr. Avgust Plajh, notarski pripovednik iz Ljubljane; Ribnikar Branko iz Ljubljane; Sare Maks, mizar z Viča; Lavrič Ludovik, posestnikov sin iz Ajdovca; Sieberer Lado, dijak iz Ljubljane; Skedelj Stane, posestnikov sin; Kučler Franc, mizarski vajenec iz Rovt; Gorenje Jože, Ajdovščinski Anton, Šinkovec Jože, Čufar Janko, Škočka Jože, Jorga Jože, Kraij Jože, vsl. kmečki sinovi in delavci; Borco Boris, bivši aktivni častnik iz Ljubljane; Belej Franc, akademik iz Laskega; Čehelka Lojze, bivši aktivni častnik iz Ljubljane; Abram Lovoslav, bivši aktivni kapetan iz Ljubljane; Višič Julij; Visek Ivan, delavec; Beg Karel, posestnik iz Zgor. Sušice pri Toplicah; Aršič Jure, oroznik; Kramar Gabrijel, dijak iz Celja; Železnik Polde; Košeja iz Mirne; Kalnič Ilja iz Kočevja; Žnidarič Ervin, bivši aktivni kapetan iz Celja.

Sledile so nove skupine junaških mučencev, dne 15. oktobra pa so padli pod kroglastimi svojih ubijalcev v gozdu pri Moziju zitnik France, kontrolor železniške direkcije iz Ljubljane, Škril Marija, stara nad 70 let, iz Starje cerkve in njen sin Škril Ivan; ga Otopec, žena finančnega uslužbenca in njena 84letna mati; Bogataj, višji jetniški paznik v Kočevju; Zupančič, rudniški delavec; Kovač Boris, učiteljščnik iz Celja.

Ljubljana je na prvo obletnico pretrestjive smrti nad 120 Slovencem, ki so morali pasti zaradi svojega svetlega značaja in svojega nepronačevanja narodnega prepiranja, zbrala svoje misli v spominu na črne dneve lanskoga septembra in oktobra. Počastila je njihov spomín ter se poklonila njihovi vzvileni, mučeniški žrtvi z resnim premišljevanjem o njihovi tragediji, ki je tisoče in tisoče neverjetnih Točmazov izmordila ter preusmerila. V okviru ljubljanskih počastitev in spominskih prireditve je bila posebna radijetska oddaja v četrtek zvečer pod gesлом »Jelendolskim junakom v spominu«, v ljubljanski stolnici je bila v petek 13. t. m. na dan obitnice mučeniške smrti žrtve komunističnega morilskega »procesa« v Kočevju ter stotin drugih umorjenih mučenikov spominska masa zadušnica, v viški župni cerkvi je bila slovenska zadušnica za padlimi Vičani, vzornim idealistom in narodnim borcem Rudijem Marinčičem in drugimi njegovimi tovariši v koilih in smrti. Pri teh oltarjih so bile male zadušnice za večni pokoj umorjenih junakov, po končanih mašah pa je bil slovesen revijem, ki ga je opravil župnik Tavčar ob asistenčni.

V stolnici je daroval skof dr. Gregorij Rožman ob številni asistenci mašo zadušnici za padlimi mučeniki in žrtvami komunističnega justičnega umora. Sredi cerkve je bil katafalk s trinjem vencem v načrnu barvah kot simbolom mučeništva za narodne ideale. Bilo pa je tudi obilo cvetja, ki so z njim svojci, prijatelji in častitelji mučenikov hoteli počastiti njihov spomin v poveličati njihovo žrtvo. Zalni, spominski cerkvini svečanosti je prisostvoval predsednik general Leon Kupnik v uniformi generalnega inšpektorja Slovenskega domobranstva. Navzočni so bili tudi številni odličniki, povelniki domobranstva podpolkovnik Kremer s podpolkovnikom Štefanom Čopom in podpolkovnikom Štefanom Čopom.

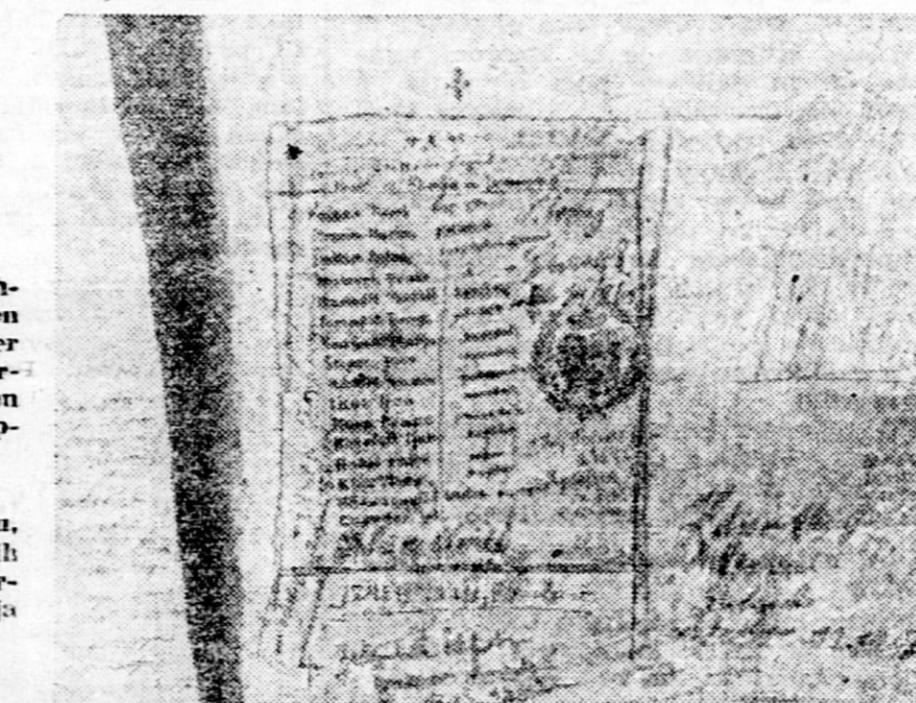
Die Todeszelle im Gottscheer Gefängnis, der letzte Aufenthaltsort der von den Kommunisten zum Tode verurteilten Offiziere und Priester

kovnikoma Peterlinom in Vizjakom, vršlec dolžnosti ljubljanskega župana dr. Janečigaj, predsednik akademije znanosti in umetnosti dr. Vidmar, rektor dr. Milko Kos, upravniki policije dr. Hacin, generalni tajnik zbornic za trgovino ter industrijo dr. Mohorič. Stolnico je napolnila več tisoč glavnih množica zavednih ljubljancov, ki so hoteli s svojo navzočnostjo izraziti padlim junakom svojo hvaležnost in zvestobo, hkrati pa tudi svojo obošdro krute, bratomorne razsodbe v kočevskem »procesu«. Sredi zbrane množice si opazil zastopnike vseh stanov in slojev, ki so prihitali v stolnico, da izpričajo svojo duhovno in nazornico povezanost z nedolžnimi mozeljskimi žrtvami.

S počasstvenim tednom nečetnih žrtev komunističnega krvavega nasilja sovpadoma tudi druga obletnica 13. oktobra, ko so steli iz zadržnih rok pokonči predlagom zivljene v vsega bana v protokomunističnega boritelja dr. Marka Natlačenja. Tudi njegov spomin je počastila Ljubljana najprej z dopoldanskim bojem v petek, 13. t. m., v cerkvski Jožefki, ki jo je daroval superior Lederhaš in kji je prisostvovala Natlačenova gospa,

rabenega tega številni prijatelji in častile pokojnega bana, petem pa s svetočano komemoracijo, ki je bila v petek popoldan ob 3. na pokojnikovem grobu. Ta spominska žalna svetočnost je bila posvečena banu Natlačenju, kot prvorabitelju ter vsem onim protokomunističnim borcem, ki so žrtvovali svoje življenje v nezprosnon boju proti komunizmu. Po molitvah je spregovoril škof z dr. Rožmanom. Njegov globoko zajeti govor, ki je dal komemoraciji markantni poudarek, je zapustil močan vtis v številni množici, ki se je zgmla ob njem v thi, dostenjstveni zbranosti ter v razinsljajju o usodnih postopek komunističnih pokojov v zadnjih letih.

Tako je Ljubljana razdelila hvaležno sreco. Dostojno se je poklonila padlim borcem in junaku, ki jih je pognoval komunistično nasilje in najepnejšem svetu mladosti na morišči v Moziju in Jelendolu. Oddolžala se je njihovi najvišji žrtvi z zvestobo in zaobljubo, da bo bolej po sredisce nadaljevanja borbe proti komunizmu ter da bo zvesto čuvala njihovo v krv posvečeno dediščino. Večna slava mozeljskim in jelendolskim mučenikom!

Naše delavstvo odločno odklanja vse zapeljivce in škodljivce

Jama beseda Delavske protikomunistične akcije v Ljubljani ob pozivu komunističnih kolovodij k sabotaži

V Ljubljani se je pojavil letak, ki poziva slovensko delavstvo k sabotažnim dejavnostim. Letak so podpisali komunistični zločinci za padlimi mučeniki in žrtvami komunističnega justičnega umora. Sredi cerkve je bil katafalk s trinjem vencem v načrnu barvah kot simbolom mučeništva za narodne ideale. Bilo pa je tudi obilo cvetja, ki so z njim svojci, prijatelji in častitelji mučenikov hoteli počastiti njihov spomin v poveličati njihovo žrtvo. Zalni, spominski cerkvini svečanosti je prisostvoval predsednik general Leon Kupnik v uniformi generalnega inšpektorja Slovenskega domobranstva. Navzočni so bili tudi številni odličniki, povelniki domobranstva podpolkovnik Kremer s podpolkovnikom Štefanom Čopom in podpolkovnikom Štefanom Čopom.

Die Todeszelle im Gottscheer Gefängnis, der letzte Aufenthaltsort der von den Kommunisten zum Tode verurteilten Offiziere und Priester

Kovinarji na Jeseničah, Maribor, Celje, Guštanah, Storah..., ruderji v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Hudi jami in Rajhenburgu..., železničarji..., delavci v organizaciji Todt..., univerzitetne stroje, naprave, tovarne in rudnikih!

Danes je še čas, prepozno bo ob času zavezniške zmage! Delavci — vsi v partizane, vse za partizane! Naj živi nas vrhovni komandan maršal Tit! Naj živi rdeča armada! Naj živi maršal Stalin, veliki strateg in vojskoved!

Nimamo namena na letak odgovarjati, vendar k pozivu na zločinska dejanja kot Slovenci in delavci molčati ne smemo.

Ali ni že revolucija povzročila med nami dovolj gorja? Ali ni dovolj 30.000 nedolžnih slovenskih žrtv? Ali ni dovolj štirih škod na našem narodnem premoženju?

Zločincem ni nedolžno prelite krv in podlega izrevanje narodnega premoženja nikoli dovolj. Vedno znova pehajo narod v pogubo. Njim je partija več kot vse slovensko delavno ljudstvo. Zločincem je rdeča armada in maršal Stalin, veliki strateg in vojskoved, več kot vse slovenski narod; besed narod in domovina sta jim samo kraljici. Njim je njihov »marsal Tit« več kot vse slovenske tovarne in rudnike, ki dajejo kruh našim delavcem in njihovim družinam danes in ga bodo dajale v bodočnosti.

Letak so podpisali v imenu svojih organizacij, ki jih zastopajo v Glavnem odboru »Delavske enotnosti«, naslednji:

Leskošek Franc, predsednik Strokovne komisije in tajnik Saveza metalških radnikov, sekretar Centralnega komiteja (CK) Komunistične Partije Slovenije (KPS). — Svetek Franc, predsednik Splošne delavske strokovne zveze, urednik »Delavca«. — Fajfar Tone, tajnik načelstva Jugoslovanske strokovne zveze in urednik »Delavske pravice«. — Borec Majciv, predsednik Zveze lesnega delavstva JSZ. — Kardelj Pepca, delavska zaupnica tovarne »Saturnus«, član CK KPS. — Kovac Stane, član nadzorstva JSZ. — Mahrinko Miha, ruder, član CK KPS. — Ocepek Angela, delavska zaupnica tovarne »Saturnus«, član CK KPS. — Štefan Pavšič, podpredsednik »Krščanske delavske mladine«. — Tomaz Tone, podpredsednik JSZ. — Škofec Ciril, član načelstva JSZ.

To so torej delavški predstavniki vseh tistih, ki so polni dve leti prikriti, složno delovali s savejskim okupatorjem in složno z njimi požigali naše vasi in tovarne, zložno in morili naše delovno ljudstvo! To so tisti, ki se danes složno in odkrito s tudi raznih narodnosti more, požigajo in rogojo med rodinnimi bratimi!

Teh ljudi naše delavstvo ni in ne bo poslušalo! Predobro jih pozna! Leskošek, komunist in terorist že od nekdaj; Števec, kevarniški socialist in največji lenuh na Pokojninskem zavodu pri upravi hiš; Fajfar, »krščanski« socialist, politikant v malem in intrigant v velikem, itd.

Naš delavec preveč ljudi in brani pravice svojega naroda, da bi se pustil zvodićem geslom in pozivom komunistov. V svoji postnosti se slovenski delavec globoko zaveda, da je počeno delo sveta služba svojemu narodu.

Zato naše slovensko delavstvo iz svoje lastne, globoke volje do dela in življenja odločno in dostojanstveno odklanja vse zločinske zapeljivce in škodljivce. Ne samo, da jih odklanja, temveč jih

obtožuje in obsoja pred vsem svetom in zgodovino, obtožuje

in obsoja kot sokrivce vse škode, povzročene na življenjih in na našem narodnem premoženju in vse socialne bede, ki jo je naše pošteno delovno ljudstvo moralo pretrpeti! Obtožuje in obsoja jih kot povzročitelje bratomornega klanja, ker so dvigali koristi svoje partie nad koristi naroda!

Z obtožbo in obsobo zločincev pa slovensko delavstvo enako

obtožuje in obsoja

tudi vse vidne in skrite terence in opreze, ki dejanji, besedami ali molkom zločinom pomagajo!

Zakaj molčite gospodje marksisti, »znanstveni socialisti in »krščanski socialisti, kolikor vas je še v Ljubljani? Spregovorite! Vaša dolžnost je, da stopite pred delavstvo in javno obsojite protidavalsko in protinarodno početeje vaših sodrugov in tovarisih v Strokovnem komisiju in Jugoslovanski strokovne zveze!

Spregovorite in odločite se, sicer bo spregovorilo in odločilo slovensko delovno ljudstvo in vas uvristo med zločince!

Spregovorite in odločite se vse, ki ste do danes molčali!

Jeklena, v trpljenju in krvi prekaljena volja vsega početenega slovenskega delavstva stva je danes samo:

Počeno delo za dobro naroda in red!

Rensica in pravica!

Odstranitev razrednih sovražnosti!

Povrnitev k naravnemu skupnosti stanov!

Nov, pravičen družbeni red!

To svojo voljo je slovensko delavstvo privrjalo braniti proti zločincem komunistične »Delavske enotnosti« in vsem njihovim zaveznikom, vse dotlej, dokler ne bo komunitizem in njegovim pomagalcem dokončno strti!

Blazni Mergentauovi načrti

Znani so fantastični načrti, ki jih snujejo v Ameriki, Angliji in Sovjetski Rusiji proti Nemčiji. Med temi načrti pa vzbujajo vtisk pravice politične zasnutek razvitega židovskega pravca v Ameriki Mergentauha, ki je po poročilu določenega časnika agenture »Associated Press« v Washingtonu predložil predsedniku USA Rooseveltu umičevalni načrt, ki se ujema s sovjetskimi metodami. Po tem načrtu bi rad Mergentau Nemčijo kot industrijsko državo popolnoma uničil. Industrijski stroj: naj bi se razdelil oz. prepeljal v Sovjetsko Rusijo. V nekem dopolnilnem Reuterjevem poročilu iz Washingtona se navaja, da hoče Mergentau ustvariti pogojne za zagotovilo, da se prepreči obnova in reorganizacija nemškega gospodarstva. Ta načrt razvitega židovskega finančnika, ki je načrtoval Rooseveltov sledovalec in ki ima po zavzetju na dnevniku »Newark Times« predstavljeno v ministrskem svetu, je po poročlu navedene časniške agencije Roosevelt potrdil in je tudi že dosegel soglasje ter pristal odločilnih ministrov v ameriški vladi.

Kulturni razgledi

Klanjamo se S. Gregorčičevemu duhu in spominu

V njegovih pesniških stvaritvah se čutijo srčni utripi vsega našega rodu

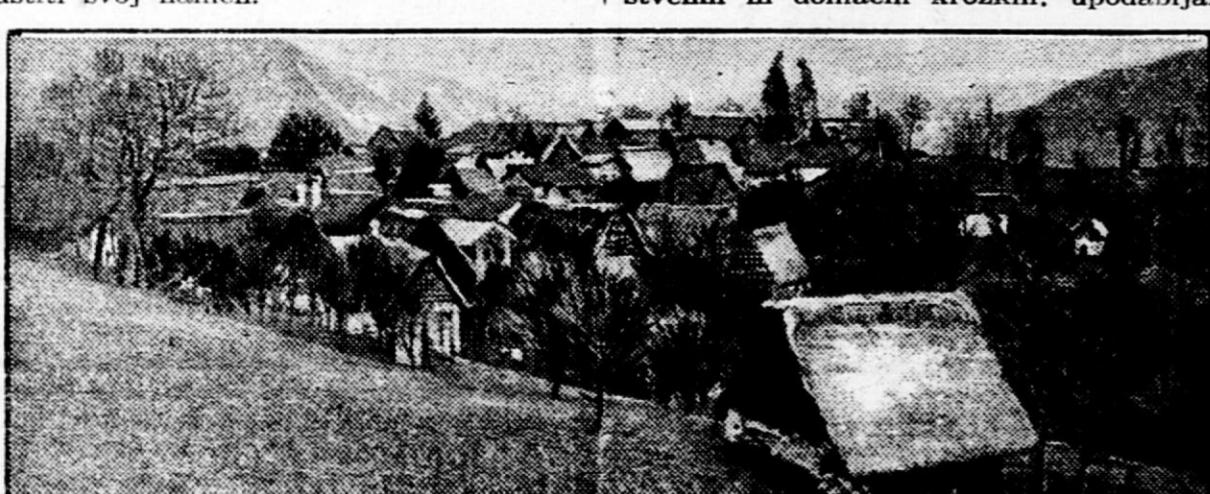
Slovenci se danes globoko klanjamo v hvaležnosti in občudovanju pred likom gorškega slavčka Simona Gregorčiča. Včeraj je poteklo sto let, kar se je pri Pomolčku na Vrsnem rodil Pomolčkov Šimen. Gregorčič je pesnikoval iz duše in srca, ki je nalo najintimnejše, najtoplejše sozvočje z dušo in srcem vsega našega ljudstva. Menda se ne bomo motili, če trdim, da ga ni slovenskega pesnika, čigar pesniške stvaritve bi bile našle tako silnega odmeva med slovenskimi širokimi ljudskimi plastmi, kakor so jih le S. Gregorčičeve. Naš rod je od vsega početka zaslutil v Gregorčiču svojega vidca, svojega preroka in tolažnika v burnih dneh svoje zgodovine. V njegovem pesniškem oblikovanju se kongenialno očituje duh našega ljudstva, ki je z ljubezni segalo po Gregorčičevih pesniških zbirkah, kar je v njih živilo srčno zmčno utrino.

Pomolčkovemu Šimnu ni bilo dano, da bi se bil rodil kot sin velikega, bogatega naroda, pod streho lične, razkošno opremljene patricijske hiše. V tem primeru bi bil Gregorčič deležen velikih odlikovanj, pomembnih priznanj s strani državne oblasti in narodnih kulturnih predstavniništev. Vile rojenice so poklonile darovitega pesnika v zibel skromne domačije slovenskega gospodarja na Kobariškem, ki je že od nekdaj slovelo po svoji izredno razviti rodni za-

Libušenjski župnik je spoznal predragocene darove, ki jih je naklonila priroda Pomolčkovemu Šimnu. Zato ga je pripravil za goriške šole, kjer je obiskoval najprej vadnico, nato pa gimnazijo. Ko jo je dovršil leta 1864, se je odločil za vstop v goriško bogoslovje. Po treh letih je pel novo mašo v domači župni cerkvi na Libušnjem, nato pa se je vrnil v Gorico. Potem, ko je prestat četrti letnik goriškega bogoslovja, je prišel za kaplana v Kobarid. Živel je in pesnikoval do pomladi 1873, ko je bil premeščen v osrčje »dežele rajske komile« v Rihemberg. Tukaj je zorel prvi zvezek Gregorčičevih poezij, ki jo je označil Levec kot »Zlato knjigo«. V Rihembergu je doživel mnogo lepega, pa tudi bridkega. Preselil se je na Gradišče, ki se ponosno dviga nad Vipavsko dolino. Tukaj je preživel 20 let, doživel l. 1885 drugi natis svojega prvega zvezka ter izdal l. 1888. drugi zvezek svojih Poezij. Vzljubil je Gradišče, dasiravno je prišlo gorje nanj s strani, s katere bi ga bil najmanj pričakoval. Njegova mehka, lirična duša je očitke še teže občutila in prenašala. V tem trpljenju se je skušal razvedriti s potovanji na Velehrad, v Prago, Dalmacijo in črno goro. Poglobil se je v svetopisemske skrivnosti, z vso dušo se je lotil svetopisemskega Joba in pripravljal tretji zvezek svojih Poezij.

Leta 1903. se je preselil z Gradišča v Gorico. Njegov »Job« je vzbudil priznanje. Oglašal se je že tu pa tam s kakšnimi pričnoštvenimi pesnitvami v »Gorici«. Na Katarinijevem trgu je stanoval in prihajal po Gosposki ulici v mesto. Andrej Gabršček si je skupno s fotografom Jerkičem večkrat prizadeval, da bi ga mogel na tej njegovi poti ujeti na ploščo. Toda Simon Gregorčič je bil zmerom dobro pripravljen na namero svojega prijatelja in čestilca ter je v svoji skromnosti obrnil glavo stran. Andrej Gabršček je obupal in je moral

Nespečí - České světové rozhlasní kraj

Dr. Ervin Vatovec:

Ob zori slovenskega

**Ob stoletničí
Plánování Národa novinstva**

Iz Novičnega prereza izstopajo prirodoslovni, zemljepisni sestavki. Pomenljivi so v prvi vrsti poučni članki M. Vertovca iz St. Vida nad Vipavo o zvezdoslovju, planetih, soncu, zemlji itd. Toda Novice zajemajo v svoji pozornosti tudi širni svet. Na vse strani zro in posredujejo Novice. V obširnih dopisih se oglašajo slovenski misionarji, poleg F. Pirca še Ignacij Knoblehar iz turške Azije in Afrike, Andrej Skopca ter Mikloša Božiča iz Amerike.

Miroslav Baraga, oba iz Amerike.
Novice pa se pomudijo tudi ob vseh pojavih
ljudskega življenja. Opozarjajo zlasti na
razne goljufije in svarijsvoje čitatelje pred ma-
zači ter vražami. Tako vprašuje A. Kreft »Zakaj
še ljudje v bolezni pri lažnjivih babah in goljufnih
mazačih pomoči iščejo?« (1847) Bleiweis sam
pa vzkljukne svarilno: Za božjo voljo, ali še ne bo
konec vraž! (1847).

Tako segajo Novice v svoji časniški funkciji v najrazličnejše smeri. Svojim čitateljem razne novice sporočajo, poučujejo jih, vzgajajo, usmerjajo, opominjajo in svarijo. S tem so si že v svojem prvem razvojnem razdoblju priborele značaj, veljavnost in

25 | sloves pravega ljudskega glasila, prisluškujočega vsem, tudi najrahlejšim, najnežnejšim utripom slovenskega ljudskega življenja.

venskega ljudskega življenja.
Stopnja Novičnih časniških posredovalnih nalog pa se vztrajno dviga. V svojem drugem razvojnem razdobju (1848 do 1881) se vzpno Novice do najvišje stopnje snovnega podajanja ter publikacijske tvornosti. Ta razmah se razodeva v snovni kakovosti, ubran vsestranosti ter potrebi večkratnega izhajanja. Novice, ki silijo k vrhovom svoje časniške storilnosti, zajemajo sedaj še druga, nova področja. Zaradi prodrnega napredovanja ter ljudskega odziva so izhajale v letih 1852. do 1857 dva

krat tedensko, ob sredah in sobotah.

Publikacijska funkcija Novic pridobiva na svoji veljavnosti predvsem zaradi dveh postavk, ki se zmerom bolj utrjujeta v njihovih predalih: Politika in znanost. Vzporedno stopata v ospredje markantni osebnosti iz kroga Novičnih sotrudnikov: Prvi je zasidran v politiki. Dr. Valentin Zarnik, ki bo o njem še govora, je prvi znanilec narodnega radikalizma, izvrsten publicist, razgledan, bister ter duhovit polemičar. Novice so precej izgubile, ko se je V. Zarnik ob staro-ter mlado-slovenskem razporu ločil od njih ter se krepko utaboril pri »Slovenskem Narodu«.

Z drugega, vzporednega, Novičnega vrha pa

Z drugega, vzporednega Novičnega vrha pa zrejmo Davorin Trstenjak kot nosilec znanstvene misli.

ter ustvarjalnosti, ki skozi desetletja povzdiguje Novično kakovostno raven. Tudi k Trstenjaku se še povrnemo.

še povrnemo.
V dveh valih vzkipeva politični del Novic v času njihovega vzpona: Po pridobitvah l. 1848, zlasti pa po oktoberski diplomi z dne 20. oktobra 1860. V organični sovisnosti z odločilnimi političnimi tokovi tedanjega časa se menjujeta tudi v Novičnih predalih plima in oseka v kopičenju ter usihanju političnega gradiva in pozornosti. Tako so politične prvine, nanizane in ukoreninjene v Novicah od prvih početkov avstrijske ustavne dobe, verno ogledalo silnic, ki premikajo avstrijske vlada-joče plasti ter preoblikujejo vnanje in notranje lice avstrijske državne strukture. V sklopu splošnega političnega valovanja so oplazili posamezni odplju-
ski tudi slovensko-češnješke tercijske

Ob vigredi avstrijskih narodov so Novice kriknile. To je bil krik veselja, prijetnega, toda prezgodnjega presenečenja. Razglašajo se programna gesla zedinjene Slovenije, ravноправnosti slovenščine, ravноправnosti vseh avstrijskih narodov. Po slovenskih livadah bujno poganjajo cvetlice. Toda kmalu nastajajo v ozračju čudne spremembe. Hladne sapice brijejo. Ledeno mrzle postajajo. Cvetlice ginejo. Slovenske livade zamrò. Kakor razganja neprijeten piš Bachove dobe rodne vezi, ki naj bi spojile rodno skupnost, tako bledi tudi v Novicah izraz narodne volje. Ledeni oklep ostre zime zadržuje polet njih.

ove politične pričevalnosti. Prvi politični val, ki se je bil razil po Novičnih predalih, je uplašnel.

Po Solferinu, (1859), ki je zadal bachovstvu mrtni udarec, se sprožuje drugi val. Nova ustavna doba, ki ima svoje izhodišče v oktobrski diplomi, temeljito pretrese in prerešeta avstrijsko ozračje. Toplejše postane, prijetnejše. Pripekajoče once ravnopravnosti je predrlo oblake in ožarja avstrijski politični svod. V svetlih, širokih prameh je posijalo. Skopo, le ob robu so ogreli slovenko domačijo. Toda dovelj je bilo toplote, da je napuščenih lивадah obudila novo cvetje. Kakor izareva rodna življenjskost svoje zdravo jedro v italnicah, na taborih in v snujočih se društvih, ki so dobila svoj krstni list z zakonom 15. novembra 1867., tako se je otajala ledena skorja, hromeča presledku let politični del Novic. Zanos političnih, narodnostnih gesel jim hitreje požene zastali krvni vrtok po otrplem ožilju. Zanesljiv barometer novega stanja je predvsem »Novičar«, ki nenavadno zatrekne. O kako vesel je bil oča »Novičar«, kako pomlajeno je bilo njegovo obličeje, kako zadovoljen,

sten. Bolj pokonci

